

АНАЛІЗ ІНФРАСТРУКТУРНОЇ КОМПОНЕНТИ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

В. В. Зубаха, студентка спеціальності Туризм, група Т-42

Ю. В. Карпенко, науковий керівник, к. е. н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Туристична інфраструктура – це сукупність підприємств, установ і закладів, діяльність яких спрямована на задоволення потреб людей, котрі беруть участь в оздоровленні або відпочинку, а також шляхів сполучення і транспорту та об'єктів розміщення туристів, що забезпечують умови стабільного функціонування. Ми розглядаємо її цілісною системою, що складається з двох підсистем: соціальної та виробничої, які взаємопов'язані та взаємообумовлені відносно обслуговуючого суб'єкта. У свою чергу інфраструктура певною мірою формує туристичні регіони, сприяє туристичній спеціалізації та профілю господарювання, адже завдяки наявності інфраструктурних зв'язків між окремими об'єктами визначають якість обслуговування на тій чи іншій території [1].

Як свідчать статистичні показники [2] кількості туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, за видами туристів у Запорізькій області у 2000–2018 рр., найбільша кількість туристів було обслуговано у 2003 р. – 190,96 тис. осіб, а найнижча сягнула у 2015 р. – 30,9 тис. осіб, такий спад туристичного потоку пояснюється загальноекономічним спадом, політичною нестабільністю та бойовими діями на сході країни. Протягом останніх років спостерігається позитивна тенденція щодо зростання кількості туристів. Так, у 2018 р. їх кількість становила 56,4 тис. осіб, що на 8,7 тис. осіб (18, 2 %) більше ніж у 2017 р. та 16,0 тис. осіб (39,6 %) більше ніж у 2016 р.

Показники розподілу туристів, обслуговуваних туристичними організаціями, за метою поїздки та видами туризму в області у 2011–2017 рр. свідчать, що найбільша кількість туристів у 2017 р. відвідувало область із метою дозвілля та відпочинку близько 99 %; службові, ділові поїздки та поїздки на навчання здійснюють близько 0,7 % туристів, а з метою лікування – лише 0,3 % туристів. Указані особливості туристичного потоку негативно впливають на розвиток рекреаційного напрямку

туристичної сфери області, призводять до деградації і старіння лікувальної інфраструктури.

Показники кількості санаторно-курортних та оздоровчих закладів в області за 2000–2017 рр. свідчать, що у 2017 р. порівняно з 2016 р. кількість санаторіїв та пансіонатів з лікуванням зменшилася на 2 од. (11,8 %) та аналогічно порівняно з 2015 р. зменшилася на 2 од. (11,8 %); відповідно кількість ліжок у 2017 р. порівняно з 2016 р. зменшилася на 300 од. (4,8 %), а порівняно з 2015 р. – на 200 од. (3,3 %). Кількість баз та інших закладів відпочинку протягом 2016–2017 рр. зменшилася на 17 од. (7,4 %), а порівняно з 2015–2017 рр. зросла на 21 од. (10,9 %).

Показники загальної характеристики колективних засобів розміщування в Запорізькій області за 2011–2018 рр. свідчать, що кількість колективних засобів розміщення впродовж 2011–2017 рр. суттєво не змінилася. Порівнюючи 2011 р. з 2014 р., можна констатувати зростання до 355 од. (13 %), у 2015 р. відбулося зменшення на 44 од. (13 %), а протягом 2015–2017 рр. спостерігається до 374 од. (20 %). Відповідно зросла у 2011–2014 рр. кількість розміщених осіб на 2368 осіб, з 263,1 тис. осіб у 2011 р. до 283,5 тис. осіб у 2014 р., у 2015 р. простежується спад на 21503 особи порівняно з 2014 р. кількості осіб, що перебували у засобах розміщення, а вже у 2016–2017 рр. ситуація поліпшилася: кількість осіб збільшилася до 319,6 тис. осіб (21 %). Варто зазначити, що найбільша кількість осіб було розміщено у спеціалізованих засобах розміщення у 2017 р. – 64,3 % від загальної кількості.

Райони та міста області активно сприяють туристичному розвитку краю, розуміючи, що саме цей напрям діяльності дасть змогу відкривати нові соціально-культурні об'єкти для туристів і, як результат, забезпечити створення нових робочих місць, призупинити виїзд молоді в місто тощо.

Готелі та аналогічні засоби розміщування – колективні засоби розміщування, що складаються більше ніж із шести номерів; мають єдине керівництво; надають готельні послуги, зокрема обслуговування в номерах, щоденне заправлення ліжок та прибирання кімнат і санвузлів; згруповані в класи і категорії відповідно до переліку надаваних послуг та наявного устаткування і не входять до категорії спеціалізованих закладів. До готелів та аналогічних засобів розміщування відносяться готелі, мотелі, хостели, кемпінги, гуртожитки для приїжджих, туристські бази, гірські притулки, студентські літні табори тощо.

Ринок готельних послуг Запорізької області розвивається досить швидкими темпами. На сьогодні готельне господарство регіону представлено декількома десятками підприємств різних класів і категорій від дрібних, до відомчих готелів рівня бізнес-класу. Причому більшість статусних готелів були побудовані протягом останніх 10 років. Серед них: готельно-ресторанний комплекс «Порто Рива» (2009 р.); готель «Slava» (2012 р.); готель «Four Points by Sheraton» (2011 р.). Ці готельні підприємства отримують високу оцінку відвідувачів, засновану на якісному наданні послуг.

Показники кількості дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які працювали влітку в Запорізькій обл. у 2000–2019 рр., свідчать що, максимальна кількість – 378 закладів відпочинку, у т. ч. 64 закладів оздоровлення складала у 2005 р. У 2014 р. у зв'язку із суспільно-політичною ситуацією загальна кількість закладів скоротилася до 294 закладів, а вже у 2019 р. продовжувала скорочуватися і сягнула 214 закладів, що 18 закладів (7,9 %) менше, ніж у 2018 р., та на 51 заклад (19,2 %) менше, ніж у 2017 р. Що стосується кількості дітей, які перебували у даних закладах, динаміка після 2005 р. з 80,3 тис. відпочивальників спостерігається тенденція постійного падіння та у 2019 р. сягнула 41,6 тис. осіб, у т. ч. дітей, які перебували в закладах оздоровлення – 13,5 тис. осіб з причин зазначених вище.

Отже, Запорізька область, володіючи великим туристичним потенціалом, сьогодні має порівняно нерозвинену туристичну інфраструктуру, що не дозволяє істотно збільшити розвиток як вітчизняного, так і іноземного туризму. Матеріальна база туризму потребує реконструкції, інвестицій, істотного розширення мережі туристичних об'єктів та послуг. Також необхідне врахування поліетнічності складу населення, поєднання курортного та рекреаційно-туристичного напрямку з традиційними мистецькими проєктами регіону, яскравими здобутками у збереженні та розвитку промислів і ремесел.

Список використаних інформаційних джерел

1. Кузик С. П. Географія туризму : навч. посіб. / С. П. Кузик. – Київ : Знання, 2011. – 271 с.
2. Головне управління статистики у Запорізькій області. – Режим доступу: <http://www.zp.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 23.02.2020). – Назва з екрана.